

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR)
Center for Ecology and Sustainable Development
CEKOR, Korzo 15/13, 24 000 Subotica, SERBIA
Fax: 381 (0) 24 523 191, www.ckor.org

CEE

**bankwatch
network**

Saopštenje za javnost: Termocentrala Šoštanj - greška koja se ne sme ponoviti

Novi izveštaj slovenačke organizacije Focus [1] ukazuje kako su korupcija i pogrešne procene buduće održivosti dovele do situacije da TES6 postrojenje na lignit sada košta duplo više od prvobitnih procena, donoseći godišnje gubitke u desetinama miliona eura, pritom obezbeđujući samo deo radnih mesta od obećanih.

Sve države u regionu jugoistočne Evrope, uključujući i Srbiju su u žestokoj trci koja će država biti prva da izgradi novo postrojenje za proizvodnju struje iz uglja. Kada se uzmu u obzir dramatični pokazatelji zagađenja životne sredine i troškovi za medicinsko zbrinjavanje bolesti koje su direktno izazvane spaljivanjem uglja, oni višestruko prevazilaze "dobiti od prodaje struje" u regionu.

Projekat izgradnje termocentrale Šoštanj u Sloveniji je već nekoliko puta zaustavljan i ponovo pokretan. Projekat je doživeo skok planirane cene izgradnje od 650 miliona EUR koja je u početku procenjena na 1.430 miliona EUR. Osim toga ovaj projekat je prema prvobitnim planovima trebao da zaposli oko 3.500 ljudi dok će u stvarnosti imati manje od 450 zaposlenih.

Od najranije faze je bilo jasno da je ovaj projekat finansijski neodrživ, te da je izložen korupciji. Navodi o korupciji su doveli do istrage protiv 10 osoba za koje se sumnja da su učestvovali u korupciji koja je donela izvođaču projekta francuskom Alstomu nedozvoljenih procenjenih 285 miliona EUR. [2]

Osim toga već sada je jasno da će ovaj projekat ukoliko cene struje ostanu na nivoima koji su sada donositi oko 70 do 80 miliona evra godišnjeg gubitka. Ukoliko se ova činjenica poveže sa veću koja je juče dospela u javnost da u procesu pregovora oko izgradnje termocentrale Pljevlja u Crnoj Gori kompanija koja planira da gradi centralu zahteva garantovane cene struje od države Crne Gore [3] jasno je da se u celom regionu dešava ozbiljan pritisak korporacija na vlasti da se NEISPLATIVE ugljene termo centrale pretvore u velike usisivače novca iz nacionalnih budžeta odnosno od potrošača, jer već i sada se planira u Sloveniji da se Šoštanj (tj. njegovi gubici) finansira povećanjem struje za potrošače. Crna Gora subvencionise Pljevlja, a Srbija garantuje ogromna sredstva za kredite koji se podižu za EPS i koji će na kraju biti plaćani iz budžeta.

Imajući u vidu sve širu naučnu evidenciju da se u periodu ne dužem od 10 godina može očekivati da će godišnje održavanje ugljenih termocentrala zbog cene ugljenika porasti, kao i nepodnošljivo visoke troškove zagađenja životne sredine, zdravstvenih troškova, veoma visokih cena planiranja i izgradnje ovakvih postrojenja, jasno je računica ovakvih postrojenja loša i da se što pre i u Srbiji i moramo okrenuti značajnom smanjenju potrošnje i uvođenju domaćih održivijih rešenja koja će dovesti do stabilizacije snabdevanja iz domaćih izvora.

Ovome još više doprinosi i najnoviji razvoj događaja oko projekta „Južni tok“ koji je mogao da bude kanal za delimičnu tranziciju sa lignitskih resursa ali je još jednom pokazano koliko je visoko politički i ekonomski rizično bazirati razvoj energetike na strateški teško dostupnim, finansijski izuzetno volatilnim resursima.

Ugalj sa svojim ogromnim troškovima investicije, ogromnim zdravstvenim, socijalnim i ekološkim troškovima proizvodnje i eksploatacije, potpunom tehnološkom ovisnošću od uvoznih tehnologija i usluga je na istom nivou rizika kao i gas kao što to vrlo slikovito pokazuje slučaj Šoštanj i još neki slučajevi u regionu.

[1] <http://www.focus.si/files/programi/energija/2014/mythbuster.pdf>

[2] <http://bankwatch.org/news-media/for-journalists/press-releases/slovenia-coal-fraud-charges-serve-warning-other-balkan-cou>

[3] <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:522082-Pljevlja-Drugi-blok---kamen-spoticanja>

**Za više informacija: Lidija Živčič, Focus: lidija@focus.si
Zvezdan Kalmar, Cekor vodana@gmail.com 065/552 3191**

Nataša Đereg
direktor

Subotica, 2.12.2014.